

FÖRSVARSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2007 rd

Statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (SRR 1/2007 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Kari Rimpi och ekonomidirektör Timo Norbäck, försvarsministeriet
- brigadgeneral Raimo Jyväsjärvi, Huvudstaben.

REDOGÖRELSEN

Efter att ärendet beretts i finansutskottet meddelade statsrådet den 25 maj 2007 med stöd av 1 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och statsrådets beslut av den 24 april 2003 om prin-

ciperna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner beslut om ramarna för statsfinanserna.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Statsrådet gav den 25 maj 2007 ramar för statsfinanserna 2008—2011. För försvarsministeriets förvaltningsområde föreslås 2 147, 2 164, 2 162 och 2 168 miljoner euro för 2008, 2009, 2010 respektive 2011. Det har skett stora innehållsliga förändringar i utgifterna inom ramen i och med att bl.a. mervärdesskatterna lämnats utanför ramen. Förändringarna försvårar en jämförelse med tidigare år. Utgifterna utanför ramen beräknas 2008—2011 uppgå till 240 miljoner euro per år.

Försvarsministeriets ramförslag uppges grunda sig på regeringsförklaringens avsnitt om utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik där regeringen utfäster sig att verkställa besluten i 2004 års säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse. I regeringsförklaringen står det att Finland, som inte tillhör någon militär allians, upprätthåller och utvecklar sitt nationella försvar och en trovärdig handlingsförmåga, deltar fullt ut i EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och krishanteringssamarbete, utvecklar fredspartnerskapet med Nato och bevarar möjligheten att an-

söka om medlemskap i Nato. Finlands försvarsstrategi bygger på ett försvar av hela landet, allmän värnplikt och ett territoriellt försvar.

I regeringsförklaringens bilaga Ändringar i utgifterna upptas 40 miljoner euro som utgiftsökning för försvaret. I praktiken fördelas försvarsförvaltningen extra anslag så att beloppet är 25,9 miljoner 2008, 31,3 miljoner 2009, 30,8 miljoner 2010 och 40 miljoner 2011. Anslagsökningarna är framför allt tänkta för att lyfta upp försvarsmaktens operativa kapacitet till tidigare nivå bl.a. genom att öka antalet reservister som kallas till repetitionsövningar till 25 000 årligen och för att effektivisera värnpliktsutbildningen genom att öka antalet terrängdygn. Tilläggsfinansieringen går också till att förbättra de värnpliktigas ekonomi, till hälsokontroller av de värnpliktiga, till omstruktureringar enligt den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen och till försvarsmaktens fastighetsreform. Förutom de tidigare nämnda beloppen ingår i ramarna ett anslag på 24 miljoner euro för 2009—2011 för kostnader till följd av EU:s körkortsdirektiv och ett anslag om 20 miljoner euro för reservdelsköp 2008—2010.

I samband med försvarsförvaltningens fastighetsreform beslutade de involverade aktörerna enhälligt att utgiftsramen för försvarsministeriets förvaltningsområde ska ökas med 3 miljoner årligen. Trots att försvarsministeriet hade äskat en ökning på 3 miljoner euro ökades anslagen för kapital- och underhållshyror för lokaler med endast en miljon euro i budgetpropositionen för 2007. Utskottet konstaterar att rambeslutets tilläggsanslag för försvarsmaktens fastighetsreform är välkommet då det normaliserar situationen. Problemet under de närmaste åren kommer att vara den stigande hyresnivån för lokaler som försvarsmakten disponerar samt anpassningen av försvarsmaktens lagring av sprängämnen till lagstiftningen senast i slutet av 2012. Lagringen av sprängämnen kräver ett omfattande nybyggande som utan undantag får hyreskonsekvenser.

I 2004 års säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse överenskomms att extra anslag anvisas inom försvarsförvaltningens anslagsram under

2009—2016 för upphandling av ersättande system för infanteriminor. Beloppet som angavs var 200 miljoner euro, vilket beaktas i anslagsramen efter 2016. Det är viktigt, menar utskottet, att summan faktiskt kommer in i försvarsbudgeten. Förutom det extra anslaget avsätter försvarsförvaltningen i sina materielupphandlingsprogram 100 miljoner euro för att ersätta truppminor.

Under expertutfrågningen framgick det att finansministeriet gjort en pris- och kostnadsnivåjustering på 0,5 procent i ramen för försvarsministeriets förvaltningsområde 2008—2011 (personalutgifter undantagna). Pris- och kostnadsökningen justeras i efterskott för att motsvara den reella höjning som enligt prisindex skett i kostnadsnivån. Försvarsministeriet håller för att den förgripande justeringen på 0,5 procent är alltför liten med hänsyn till att finansministeriet självt räknar med att en 1,5 procentig förändring i konsumentprisindex 2008. En alltför liten förhandsjustering av priser och kostnader leder enligt försvarsministereit till onödigt ovisshet och gör det svårare att på ett rationellt sätt planera försvarsmaktens verksamhet. Utskottet håller med ministeriet till fullo.

Enligt produktivetsprogrammet ska försvarsministeriets förvaltningsområde göra sig av med 1 860 årsverken före 2012. Enligt erhållen utredning borde produktivetsprogrammets personella effekter räknas kumulativt som årsverken fr.o.m. 2004, eftersom produktivetsåtgärderna inom förvaltningsområdet till övervägande del grundar sig på 2004 års säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse och har planerats och vidtagits redan från samma år som ett led i genomförandet av redogörelsen. Utskottet konstaterar att försvarsförvaltningen försökt koncentrera sina insatser att effektivisera förvaltningen och skära ner personalen till början av perioden och att detta bör beaktas fullt ut när produktivetsprogrammet sätts i verket.

Trots tilläggsfinansieringen i rambeslutet gick mindre än hälften av försvarsministeriets äskningar igenom. Det största glappet uppstod i fråga om de extra pengar som hade behövts för att eliminera bristen på reservdelar och för att täcka stegringen av materielunderhållskostna-

derna. I praktiken innebär reservdelsbristen inom t.ex. flygvapnet att F 18-jaktplanen flyger betydligt mer sällan än planerat. Ur operativ synpunkt är det enligt utskottets mening inte förnuftigt att försvarsmateriel som är av vital betydelse för ett trovärdigt försvar och en trovärdig territorialövervakning inte kan utnyttjas på planerat sätt bara för att det saknas reservdelar.

Sammantaget konstaterar utskottet att rambeslutet bara räcker till att eliminera det mest kritiska finansieringsunderskottet inom försvars-

makten. Vilken försvarsmaktens anslagsnivå ska vara på 2010-talet är en fråga som måste tas upp i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen. Redogörelseprocessen måste få igång med det snaraste, poängterar utskottet.

Utlåtande

Försvarsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 7 juni 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Korkea-
vordf. Olli Nepponen /cent
medl. Juha Hakola /saml
Hanna-Leena Hemming /saml
Reijo Kallio /sd
Saara Karhu /sd
Inkeri Kerola /cent

Reijo Laitinen /sd
Juha Mieto /cent
Lauri Oinonen /cent
Reijo Paajanen /saml
Sirpa Paatero /sd
Sari Palm /kd
Eero Reijonen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.